

# OBSAH

|                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Poděkování</b>                                                                        | 9  |
| <b>Předmluva</b>                                                                         | 11 |
| Rozvržení kapitol                                                                        | 13 |
| <b>I. Scénická poznámka a rubrika</b>                                                    | 15 |
| 1.1 Ke scénické poznámce středověkého dramatu<br>v dosavadním bádání                     | 15 |
| 1.2 Scénické poznámky středověkého dramatu z pohledu<br>teorie dramatu a literatury      | 22 |
| 1.3 K teorii scénických poznámek a k metodologii studia<br>a analýzy středověkých rubrik | 24 |
| 1.3.1 Extra-dialogické vs. intra-dialogické poznámky                                     | 29 |
| 1.3.2 Typologie a klasifikace scénické poznámky<br>podle její funkce                     | 35 |
| <b>II. Kontext a forma</b>                                                               | 41 |
| 2.1 Středověké chrámové drama: tematické okruhy<br>a texty her                           | 41 |
| 2.1.1 Liturgické drama                                                                   | 41 |

|             |                                                                                             |            |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.1.1.1     | Liturgické slavnosti a hry velikonočního období                                             | 43         |
| 2.1.1.2     | Liturgické slavnosti a hry vánočního období                                                 | 55         |
| 2.1.1.3     | Liturgické slavnosti a hry o Panně Marii                                                    | 59         |
| 2.1.2       | Pololiturgické a neliturgické chrámové hry                                                  | 61         |
| 2.1.2.1     | Latinské pašijové hry                                                                       | 64         |
| 2.1.2.2     | Vánoční hra ze sbírky <i>Carmina Burana</i>                                                 | 67         |
| 2.1.2.3     | Hry o svatých                                                                               | 68         |
| 2.1.2.4     | Hry na starozákonní témata                                                                  | 71         |
| 2.1.2.5     | <i>Ludus de Antichristo, Ordo virtutum</i>                                                  | 73         |
| 2.2         | Otázka původu, účelu a autorství středověkých náboženských her a jejich rubrik              | 78         |
| 2.3         | Způsoby vizuální prezentace rubrik v rukopisech                                             | 91         |
| <b>III.</b> | <b>Vedlejší text a rubriky středověkého náboženského dramatu z hlediska obsahu a funkce</b> | <b>109</b> |
| 3.1         | <i>Titulus</i> , incipit: název hry                                                         | 109        |
| 3.1.1       | <i>Dies praesentationis</i>                                                                 | 117        |
| 3.2         | Nominativní funkce scénických poznámek: poznámky atributivní                                | 124        |
| 3.2.1       | <i>Dramatis personae</i> a jmenná specifikace postav                                        | 129        |
| 3.2.2.1     | Postavy velikonočního okruhu                                                                | 132        |
| 3.2.2.2     | Postavy vánočního okruhu                                                                    | 141        |
| 3.2.2.3     | Postavy her na starozákonní témata                                                          | 144        |
| 3.2.2.4     | Postavy her o novozákonních svatých                                                         | 147        |
| 3.2.2.5     | Postavy mikulášských her                                                                    | 150        |
| 3.2.3       | Odkazy k účinkujícím a k jejich roli                                                        | 152        |
| 3.3         | Melodická funkce scénických poznámek: hlasový projev a způsoby jeho zachycení v rubrikách   | 163        |
| 3.3.1       | Úvodem: středověká hudba a zpívané slovo v liturgii a chrámovém dramatu                     | 165        |
| 3.3.2       | Zpívané skladby chrámového dramatu                                                          | 170        |
| 3.3.3       | Způsoby zachycení melodické složky v rubrikách liturgického dramatu                         | 174        |
| 3.3.3.1     | Odkazy k výšce a síle hlasu                                                                 | 178        |
| 3.3.3.2     | Odkazy k celkovému rázu a pojetí zpěvu                                                      | 184        |

|         |                                                                                                    |     |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.4     | Vizuální funkce scénických poznámek: kostýmy a rekvizity                                           | 188 |
| 3.4.1   | Způsoby specifikace kostýmů a vzhledu v rubrikách                                                  | 194 |
| 3.4.2   | Typy kostýmů chrámového dramatu                                                                    | 201 |
| 3.4.2.1 | Liturgické oděvy a církevní roucha                                                                 | 203 |
| 3.4.2.2 | Soudobé a neutrální kostýmy a oděvy                                                                | 217 |
| 3.4.2.3 | Speciální kostýmy                                                                                  | 228 |
| 3.5     | Vizuální funkce scénických poznámek: pohyby, gesta a mimika postav                                 | 232 |
| 3.5.1   | Zdroje pohybů a gest v rubrikách liturgického dramatu                                              | 233 |
| 3.5.2   | Liturgická gesta a pohyby rituálního původu                                                        | 238 |
| 3.5.2.1 | Druhy liturgických gest a obřadních úkonů v rubrikách chrámového dramatu                           | 242 |
| 3.5.3   | Příchody, odchody a celkový pohyb postav na scéně                                                  | 259 |
| 3.5.3.1 | Příchody postav                                                                                    | 264 |
| 3.5.3.2 | Odchody postav                                                                                     | 272 |
| 3.5.4   | Ukazovací gesta a pohyby: deixe, ostenze                                                           | 277 |
| 3.5.5   | Pohyby rukou spojené s předměty a rekvizitami                                                      | 287 |
| 3.5.6   | Pohyby hlavy a gesta pohledu                                                                       | 291 |
| 3.5.7   | Vyjádření emocí a duševního rozpoložení postav prostřednictvím pohybů, výrazu tváře a mimiky       | 297 |
| 3.5.8   | Pohybové jednání postav beze slov a momenty pantomimy                                              | 308 |
| 3.6     | Scénografická a lokativní funkce scénických poznámek: scénický a dramatický prostor a jeho reflexe | 324 |
| 3.6.1   | Dramatický a scénický prostor v náboženském chrámovém dramatu                                      | 327 |
| 3.6.2   | Chrámový prostor jako sakrální scénický prostor                                                    | 333 |
| 3.6.3   | Způsoby specifikace prostoru v rubrikách                                                           | 341 |
| 3.6.3.1 | Liturgické hry velikonočního období                                                                | 344 |
| 3.6.3.2 | Liturgické hry vánočního období                                                                    | 363 |
| 3.6.3.3 | Liturgické hry o Panně Marii                                                                       | 373 |
| 3.6.3.4 | Pololiturgické a neliturgické hry uváděné v chrámovém prostředí                                    | 385 |

# SCÉNICKÁ POZNÁMKA STŘEDOVĚKÉHO CHRÁMOVÉHO DRAMATU

|                              |     |
|------------------------------|-----|
| <b>IV. Závěr</b>             | 410 |
| <b>V. Seznam literatury</b>  | 416 |
| Seznam zkratek               | 434 |
| <b>VI. Seznam vyobrazení</b> | 435 |
| <b>VII. Summary</b>          | 436 |
| <b>VIII. Rejstřík</b>        | 442 |
| <b>IX. Ediční poznámka</b>   | 454 |